

XLV. LETNIK
1925
2. ŠTEVILKA

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK
ZA
KNJIŽEVNOST
IN PROSVETO

UREJUJE FRAN ALBRECHT / LAST IN ZALOŽBA «TISKOVNE ZADRUGE» V LJUBLJANI

Pavel Karlin / Pariz

1.

Bližal sem se ti, šumnemu, hropečemu, in sem te objel...

Dimniki tesnih predmestij, ubcžnih, izmozganih, so valili sajaste snope na železno pot. Presvetla tovarniška okna so zehala v meglo in dim, za njimi so se ropotava kolesja vrtila v takt jutranje pesmi.

Žuljavi, težki ritem življenja — tvorenja se je vijugal in hitel za vlakom: Delam, dajem, grebem, gnetem, kujem, kolnem, merim — a ne izmerim.

In vi? ...

Daleč nekje se je vžigala zvezda danica.

A njih zarja znanilka je kri pijoč ogenj v peči...

2.

Pozdravljen, pisani Montmartre, ki si zibal in mamil davne boheme!

In vase zamišljeni, mirni Latinski okraj, ki si pel iz Murgera in v Verlaineove pesmi dahnili!

Pozdravljena oba!

Kje so zdaj vajine razkošne sanje, kje je muzika nekdanjih praznovanj, kje so barve vajinega ugaslega žarenja? In hudo mušni, duhoviti kupleti v prostranem ozračju tesnih kavarn, pa poskočna, pozabljena študentska pesem? In živo Mimino zvrzolenje? In...

Zdaj imava jazz-band, huppa-huppa in jimska, a komaj še fox-trott in one-step.

Pa dolarje in jene, rumene jene...

Včeraj se je stari slepi chansonnier Alexandre, le brillant Alexandre, pritipal iz mansarde na šumno ulico in prodajal svojo zbirko...

3.

Nad golimi vejami bulcnjskega gozda je vedro zimsko nebo... Pota so oljnata, svetla, gladka. Ko po preprogah drče udobni

avtomobili in staromodne kočije. Na ribnikih pljuskaajo račke, bele igračke, in drobne jadrnice kodrajo zaspano vodo v valove.

Mir in zrak...

In topli, živi spomini.

Daleč, daleč si, Pariz... Toda še iz dalje kličeš, vabiš, grabiš...

Zvečer se vzpne rožnat, goreč most nad teboj prav pod ugašujočo nebesno sinjino — — —

4.

Bulvarji šume in kriče... Slepeče cbločnice, transparenti, reklama, gneča, dirindaj... Bogastvo, dragulji, svila, kožuho-
vine... Moda. Iz kavarn in tavern polzi pritajena, privlačna
godba...

Tik bahave ceste so se ugnezdili popotni muzikantje, bratci
davnih trubadurjev in menestrellov. Godejo omleden, mikaven
šlager, ves večer in pozno v noč vedno isto orientalsko začinjeno
plesno melodijo. —

Ob štantu z ostrigami in polži stoji... — kot da si jo izrezal
iz modnega žurnala.

Gospod!... Dragi moj!...

Koliko? — — —

... ali ti že dolgo niso čiste nebeške zvezde pogledale v oči,
od ostrih luči vnete? In blagoslavlajoče božajoče solnce tvoje
domovine na jugu? In pesem večno cvetoče morske obale?

... moje solnce so krvave obločnice, moje zvezde ponarejeni
briljanti, moja pesem šumenje oguljenih bankovcev...

Iz Magdaleninega hrama se je utrnila polnočna ura.

5.

O, Naša Gospa, vernih zamaknenj visoki sen, davnih vekov
marmorna molitev!

In Seinea, ponosna reka, ki zrcališ v kalnih vodah toliko čiste
večerne lepote in daješ v labirintu svojih kamenitih bregov
toplega zglavja bednim brezdomcem... Ti lepa, tolikrat z mostovi
križana, usmiljena Seinea!

In vrtovi, zelene jase v pragozdu počrnelih, stisnjenih hiš, z
belimi kipi posejane, nemirnim, razbičanim gostoljubne tolažnice!

In sanjava bronasta pesem od stare cerkve Svetega Sulpicija,
ki krmari nad nevihto velikega mesta, med hrupom in drdranjem,
in preliva sveto popotnico svoje muzike v spomin na potrkanje
daljnih trnovskih zvonov, med Rožnikom, Golovcem in zelenim
Barjem pojočih...

Juš Kozak / Šentpeter

6.

Si kakor druga velika mesta in nisi, stokrat nisi.

Iz tvojih mansard so razgledi prostranejši kot iz ošabnih nadstropij nebotičnih stavb oustran morja.

Plima tvojih voda obkroži in toplo zagrne človeka in je kakor materin objem, a ne ko mrzlo ovijanje spolzke, srepogleda kače.

Tvoje srce, ki bije na gomazeči dlani bulvarjev ravno tako kot pod marmornim in zlatim blestenjem kupol in kolonad, ni srce preperete mumije, ampak živo, plodno, dobro srce, utripajoče v darovanju...

Obrekujejo te potuhneži v tujini, ker si presvetel,
vse grehe so ti napravili, ker si preodkritosrčen,
in boje se te, ker si prevelik, presvoboden, prelep.

7.

Pariz, vseobjemajoči, vseodmevajoči Pariz!

Po verni umetnosti kamnov, barv in črt,

po živi umetnosti besede, pesni in muzike svoje, pozdravljeni!

Po kipeči prostosti človekovi, ki jo izžarjaš,

po mameči toploti svoji, ki v njej goriš,

po kričečih kontrastih luči in sence svoje,

po prozornem prelivanju življenja svojega in blesteči prožnosti duha,

po blagoslovu davnih vekov in pisanega, snujočega sodobja —
pozdravljeni!

*Juš Kozak / Šentpeter**(Nadaljevanje)*

Poldne je bilo, družina je poodla krog mize, kateri je starejšini sam gospodar. Na velikih pladnjih so oberoč nosile dekletke, gospodinja pa je stala za gospodarjevim hrbtom in čakala pohvale. — Matija Zamejec je raynoka rezal dišečo glavo in jo delil med družino, ko je na hišna vrata potrkal župnik in jih našel zaklenjene. Matija ga je razločil, vstal izza mize in stopil čez dvorišče na cesto.

«Ta vrata ostanejo za vselej zaklenjena! Zaprem se na cesto!» je poudarjal odločno.

Rožman je spožnal, kaj je sklenil Matija to noč: «Kaj pa z gostilno, Matija?»

«Jutri snamejo vejico in potem je konec. Veste, gospod župnik, ljudem sem zaprl vrata v svojo hišo. Če pridete vi, za vas vse po